

ДИПЛОМАТИЈАТА И МАКЕДОНСКОТО

Д-Р ДЕНКО МАЛЕСКИ
(20.3.1991- 9.2.1993)

СТЕВО ЦРВЕНКОВСКИ (9.2.1993-6.7.1993)
(ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДА И
ВРШИТЕЛ НА РАБОТИТЕ МИНИСТЕР ЗА
НАДВОРЕШНИ РАБОТИ)
(6.7.1993-23.2.1996)

Д-Р ЛЉБОМИР ФРЧКОСКИ
(23.2.1996-29.5.1997)

Д-Р БЛАГОЈА ХАНЦИСКИ
(29.5.1997-30.11.1998)

АЛЕКСАНДАР ДИМИТРОВ
(30.11.1998-30.11.2000)

Д-Р СРЃАН КЕРИМ
(30.11.2000-13.5. 2001)

СЛОБОДАН ЧАШУЛЕ (30.11.2001-
1.11.2002)

Д-Р ИЛИНКА МИТРЕВА (13.5.2001-
30.11.2001 и 1.11.2002- 26.8.2006)

АНТОНИО МИЛОШОВСКИ
(АКТУЕЛЕН МИНИСТЕР ЗА
НАДВОРЕШНИ РАБОТИ НА РМ)

Дипломатијата на Република Македонија има остварено исклучително голем број значајни активности во меѓународната заедница. Сите тие се резултат на новата глобална концепција на самостојната надворешна политика на македонската држава. Нејзината

стратегија е дефинирана и се остварува од денот на самостојноста и сувереноста - 8 септември 1991 година, кога повеќе од 96 проценти од вкупното население на референдум се изјасни за суверена, самостојна и демократска држава Република Македонија.

Од книгата на Пандил КОСТУРСКИ

На 21 февруари, 1992 година, во Скопје беше склучен договор меѓу претседателот на Република Македонија и заменикот на поранешниот југословенски сојузен секретар за народна одбрана, Благое Ациќ, за заминување на Југословенската армија од територијата на Република Македонија. Во тоа време и во тие услови овој договор ги спречи војната и крвопролевањето во Македонија.

На 17 март, при доаѓањето на делегацијата од Република Словенија, на чело со претседателот Милан Кучан, при пречекот на скопскиот аеродром беа промовирани македонските државни почести. Прв пат при дочек на висок гостин беше интонирана македонската државна химна "Денес над Македонија се раѓа", прв пат беше построена почената единица на Македонската армија со македонското државно знаме и прв пат командантот на македонската единица на македонски јазик му рапортираше на еден претседател на странска држава, кој допуатува во официјална посета на Република Македонија.

На 17 март, во Скопје, министерот за надворешни работи на Република Словенија, Димитриј Рупел, и министерот за односи со странство на Република Македонија, ја потпишаа првата спогодба за воспоставување дипломатски односи меѓу двете држави.

27 март - Република Македонија ја презеде контролата на целата своја територија со своја војска. За ова е потпишан договор меѓу претседателот на Р Македонија и генералот на поранешната Југословенска армија, Угнеша Узелац. Така, од РМ замина и последниот војник на ЈНА.

30 март - Република Македонија и Република Хрватска, со размена на ноти, ја

СОНЦЕТО КАКО ДРЖАВЕН СИМБОЛ ГИ ОБЕДИНИ СИТЕ МАКЕДОНЦИ

склучија првата спогодба за воспоставување дипломатски односи меѓу двете држави на ниво на амбасади.

8 април - Претседателот на Република Македонија упати писмо до претседателот на САД, Џорџ Буш, со барање за признавање на Македонија како независна држава.

14 април - Во гарнизонот во Охрид пристигна првиот регрут на Армијата на Република Македонија.

3 јули - Собранието на Република Македонија донесе Декларација со која ја отфрли Декларацијата на Европската заедница за поранешна Југославија, донесена во Лисабон на 27 јуни 1992 г., со која се оспоруваше независноста на Република Македонија.

11 август - Собранието на Република Македонија ги усвои знамето (црвена основа со шеснаесеткрако жолто сонце) и химната ("Денес над Македонија") на Република Македонија.

По тешки и долготрајни усогласувања во Уставната комисија, прифаќајќи го сонцето како симбол, Собранието успеа, како и другите држави во светот, да усвои симбол на државата, кој прв пат ги обедини сите Македонци. Оттука нема да се погреша ако се насетат омаловажувањата или нападите врз сонцето како смислени непријателски напади врз македонската согласност и единство. Сите тие имаат цел, со искривоколкување на фактите, да предизвикаат нови расправи, нови делби, дестабилизација на Македонија и разнебитување на македонската државност.

На 8 февруари 1993 година, Пандил Костурски, надворешен независен член на Уставната комисија на Собранието на Република Македонија, упати факс-писмо до Бутрос Бутрос Гали, генерален секретар на ООН, со барање за меѓународно признавање на Република Македонија. Во врска со ова обраќање значаен е одговорот од Карл Аугуст Флашхауер, подгенерален секретар за правни работи на Правниот совет на генералниот секретар Бутрос Бутрос Гали, во кој Македонија се именува со уставното име.

На 8 април, по препорака на Советот за безбедност на ООН од 7 април 1993 година, Генералното собрание на ООН во Њујорк донесе одлука за прием на Република Македонија во Обединетите нации како 181. членка.

Со приемот во членството на Обединетите нации Република Македонија стана рамноправен субјект на односите во меѓународната заедница.

Од 24 октомври 1945 година, кога 51 држава ја основаа Организацијата на обединетите нации, најширока меѓународна организација на државите за зачувување на мирот во светот и за мирољубива соработка меѓу народите, за следните 48 години (овој број на години е од времето на објавувањето на книгата, 1995 година з.н.), нивниот број се зголеми на 184.

Република Македонија, како 181. членка на ООН, се здоби со полн капацитет

во меѓународната заедница, со право самостојно да одлучува во меѓународните односи и да ги дефинира своите надворешно-политички цели, односно да води самостојна надворешна политика. Така, во релативно кус период државата, која дотогаш не значеше речиси ништо или значеше сосема малку во меѓународниот живот како самостоен фактор, успешно се снајде во овие виорни времиња, рамноправно учествувајќи во решавањето на балканските, европските и светските прашања. Тоа е најдрагоцениот резултат, кој сведочи за зрелоста, мудроста и достоинството на нашиот народ, кој веќе не сакаше да биде чиј било приврзок и беше подготвен сам да одлучува за својата судбина и за сите меѓународни прашања.

Анализата на државите, како најзначајни единици во меѓународните односи, почнува од основните елементи кои мора да ги поседува секоја државна заедница, кои служат како основни атрибути на државноста: територијата, населението, владата и соодветните карактеристики на сувереноста, и од нејзините надворешно-политички цели во рамките на глобалната политика на меѓународната заедница.

1. Територијата, границите на државата, како институт на битието на една држава, се воведени со Вестфалскиот мир во 1648 година, по исцрпувачката триесет и петгодишна војна на европските земји и по распаѓањето на Светото германско царство. Порано границите се протегаа до каде што ќе дошле легиите; тоа е разликата меѓу современите држави и поранешните антички и средновековни творби. Мерилата за опишување и за споредување на државната територија се: геостратеиската положба; големината; квалитетот (се мисли на економската вредност на земјата, на богатствата под земја, водите, подморјето, климата, планинските венци, производството на храна и стратемските суровини).

а) Во меѓународните односи, како што покажува историјата, геостратеиската положба предизвикувала разни последици. Таа ги определува соседите, а оттука и разните влијанија кои се трпат, како и изложеноста на вооружени напади. Се смета дека територијата која е сместена на главните комуникациони (транзитни) правци, значајна поради конфигурацијата и посредничката трговска услуга, е згрозена од големи преселби и воени походи. Некои такви точки играле голема улога во историјата, на пример, Босфор и Дарданели, за чие поседување и управување се воделе војни со сложени дипломатски игри десеттина векови, а особено низ целиот XIX и XX век. Англија ги освојува Гибралтар, Малта, Египет и Аден, како значајни упоришта на патот за Индија и Далечниот Исток. Македонија во 1912-1913 година е поделена меѓу четири држави (Грција, Србија, Бугарија, Албанија), со помош на големите сили т.н. Совет на четворицата (Америка, Англија, Франција и Италија). Аме-

рика го предизвика отцепувањето на Панама од Колумбија за од новата држава, во своја сопственост да го добие Панамскиот канал, кој претставува најважен премин на западната хемисфера.

(б) Во поглед на големината постојат големи и мали држави. Разликите во однос на тоа се огромни. Во првата група се: Канада (9.973.000км²), Кина (9.561.000 км²) и САД (9.363.000км² површина). Најмали држави се Сан Марино (61км²),

година	примени држави	Држави
1946	4	Алганистан, Исланд, Тајланд, Шведска
1947	2	Јемен, Пакистан
1948	1	Бурма
1949	1	Израел
1950	1	Индонезија
1955	16	Албанија, Австрија, Бугарија, Ирска, Италија, Јордан, Камбоџа, Лаос, Либија, Непал, Португалија, Романија, Унгарија, Финска, Шпанија, Шри Ланка
1956	4	Јапонија, Мароко, Судан, Тунис
1957	2	Гана, Малезија
1958	1	Гвинеја
1960	17	Бенин, Буркина Фасо, Брегот на Слоновата Коска, Габон, Заир, Камерун, Кипар, Конго, Мадагаскар, Мали, Нигер, Нигерија, Сенегал, Сомалија, Того, Чад, Централноафриканска Република
1961	4	Монголија, Мавританија, Танзанија, Свера Леоне
1962	6	Алжир, Бурунди, Јамајка, Руанда, Тринидад и Тобаго, Уганда
1963	2	Кенија, Кувајт
1964	3	Малави, Малта, Замбија
1965	3	Гамбија, Малдива, Сингапур
1966	4	Барбадос, Боцвана, Гвајана, Лесото
1967	1	Јужен Јемен
1968	3	Екваторијална Гвинеја, Маврициус, Свазиленд
1970	1	Фили
1971	5	Бахреин, Бутан, Катар, Оман, Обединети Арапски Емирати
1973	2	ГДР, СРГ
1974	3	Бангладеш, Гвинеја Бисао, Гренада
1975	4	Комори, Мозамбик, Папуа - Нова Гвинеја, Зелено-ртски Острови Сао Томе и Принсипе
1976	4	Ангола, Западна Самоа, Сејшели, Суринам
1977	2	Вјетнам, Цибути
1978	2	Доминика, Солотомонски Острови
1979	1	Сент Луција
1980	2	Зимбабве, Сент Винсент и Гренадини
1981	2	Алтигвал и Барбуда, Белозе и Вапуату
1983	1	Сент Кристофер и Невис
1984	1	Брунеј
1990	2	Лихтенштајн, Намибија
1991	7	НДР Кореја, Република Кореја, Естонија, Латвија, Литванија, Маршалски Острови, Микронезија
1992	13	Азербејџан, Босна и Херцеговина, Грузија, Ерменија, Казакстан, Киргизија, Молдавија, Сан Марино, Словенија, Таџикстан, Туркменија, Узбекистан, Хрватска.
1993	6	Словачка, Чешка, Македонија, Андора, Монако, Ертреја ¹²

Монако (15км²), Малта (316км²), Барбадос (430км²), Сингапур (581км²) и Бахреин (598км²). Меѓутоа, од денешен аспект, со оглед на значењето на модерните држави, нивната големина не треба да се идентификува со нивната моќ и

улога во меѓународните односи. Република Македонија е пример за тоа, иако меѓу 184 членки на ООН, со површина од 25.713 км² е поголема само од 38 други држави. Помали од Македонија се: Андора, Антигва и Барбуда, Барбадос, Бахами, Бахреин, Белизе, Брунеј, Вануату, Гамбија, Гранада, Доминика, Западна Самоа, Зелен Нос, Израел, Јамајка, Катар, Кипар, Комори, Кувајт, Либан, Лихтенштајн, Луксембург, Маврициус, Малдиви, Малта, Монако, Салвадор, Свазиленд, Сан Марино, Сао Томе и Принсипе, Сент Винсент, Сент Кристофер и Невис, Сент Лусија, Сејшели, Сингапур, Тринидад и Тобаго, Фиџи, Џибути.

(в) Квалитетот на земјата е многу важен елемент на државата. Под квалитет се подразбира економската вредност на земјата. Тоа се рудните богатства и развиеноста на стопанството (сточарството, рибниот фонд, водните капацитети, приносите од хектар и др.)

2. Населението на државата го сочинуваат граѓаните кои трајно живеат на нејзината територија, а не сите кои во даден момент се затекнати во неа. За меѓународните односи од посебно значење се квантитетот и квалитативните обележја на жителите на државата, бидејќи тие се носители на сите општествени, па всушност и на меѓународните односи.

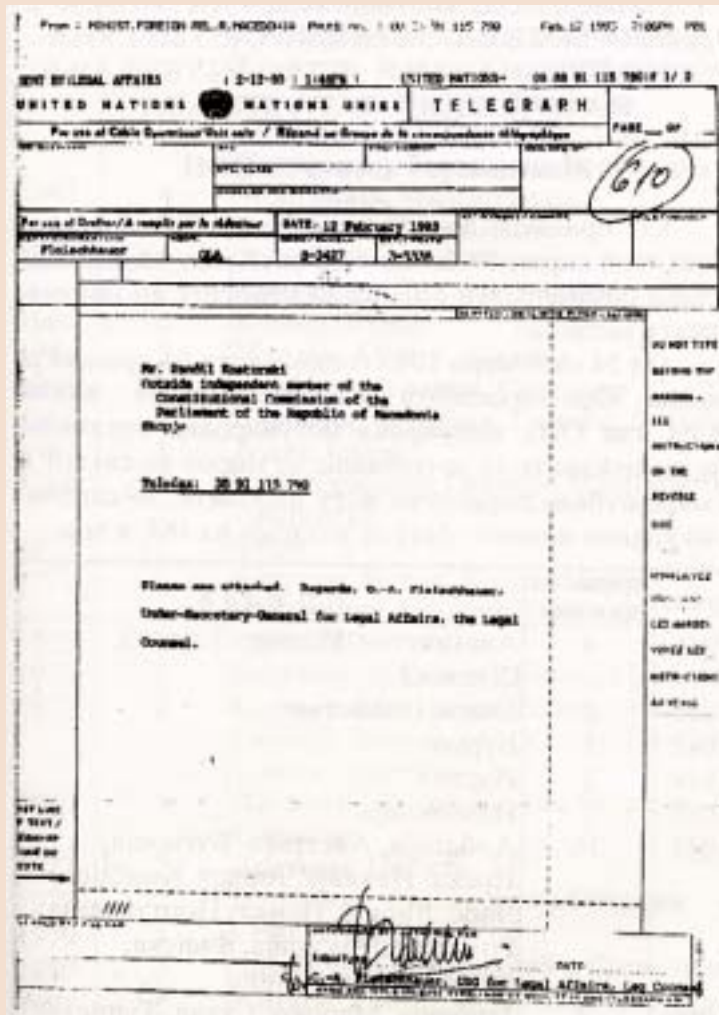
а) Како квантитативно мерило се зема бројот на населението. Во овој поглед постојат големи разлики меѓу државите. Најмногубројни се Кина, Индија, САД и Индонезија. Најмалубројни се Сан Марино (22.000), Андора (23.000), Монако и др. Република Македонија има повеќе жители од 53 држави членки на ООН. Помалку жители од РМ имаат: Андора, Антигва и Барбуда, Барбадос, Бахами, Бахреин, Белизе, Боцвана, Брунеј, Бутан, Вануату, Габон, Гамбија, Гвајана, Гвинеја Бисао, Гренада, Доминика, Екваторијална Гвинеја, Естонија, Западна Самоа, Зелен Нос, Исланд, Катар, Кипар, Комори, Конго, Кувајт, Лесото, Лихтенштајн, Луксембург, Мавританија, Маврициус, Малдиви, Малта, Маршалски Острови, Микронезија, Монако, Монголија, Намибија, Обединетите Арапски Емирати, Оман, Сан Марино, Сао Томе и Принсипе, Свазиленд, Сејшели, Сент Винсент, Сент Кристофер и Нелис, Сент Лусија, Словенија, Соломонски Острови, Суринам, Тринидад и Тобаго, Фиџи, Џибути. Како и големината на територијата, така и бројот на населението не го означува директно влијанието кое државата го има во меѓународните односи.

б) Во квалитативните својства на на-

селението спаѓаат: односот на половите, староста на населението (просечната старост), распоредот на групите, степенот на организацијата, писменоста и степенот на образованието, наталитетот по групи, вродените својства и др. Во меѓународните односи големо внимание му се посветува на националниот состав на населението. Во тој поглед државите се делат на три групи.

ти, но се разликуваат во поглед на правата и постапувањето кон нив. За меѓународните односи е значајно дали тие права се остваруваат во согласност со меѓународните норми и правила или не, и дали има појава на асимилација или други пречки во животот на националните малцинства (националностите). Во третата група спаѓаат државите чиј еднозначен национален карактер не е определен или тешко се определува. Оваа група има две подгрупи. Во првата

се голем број новосоздадени држави, чие население сè уште нема развиено национална свест, односно сè уште се идентификува племенски. Вакви примери се најчести во Африка, како последица на границите кои некогаш им ги повлекле колонијалните сили како сфери на влијание, воопшто неводејќи сметка за локалните услови и желби на населението (слична е положбата на Македонија и на Македонците, чија поделеност лежи на совеста на Европа). Во втората подгрупа спаѓаат имиграционите држави, чие население го сочинуваат доселеници од други држави и нивните потомци. Крајот на XX век се карактеризира со желбата на овие држави да создаваат нови нации. На пример, властите на Австралија развиваат доктрина според американското "клише" и, наместо да го развиваат мултикултурниот живот на 73 нации кои таму живеат, сакаат да создадат една нација (и прекројување на Македонците во славномакедонци претставува белег на таквата политика). Република Македонија со уставните решенија од 1991 година се дефинира како национална држава на македонскиот народ, во која се обезбедува целосна граѓанска рамноправност и трајно сожителство на македонскиот народ со Албанците, Турците, Власите, Ромите и другите националности кои живеат во неа. (Пред уставните измени, Пандил Костурски ја објавил книгата во 1995г. з.н.) Македонската држава, како ретко која држава во меѓународната заедница, со највисокиот државен правен акт им ги обезбедува и гарантира правата на националностите. Тие слободно можат да ги изразуваат, негуваат и развиваат својот идентитет и националните особености. Исто така, им се гарантира заштита на етничкиот, јазичниот и верскиот идентитет.

Во првата група се национално хомогените држави или национални држави во вистинска смисла на зборот. Тоа се држави чие население припаѓа само на една нација (на пример, Данска и Данците).

Втората група ја сочинуваат национално нехомогените држави. Тоа се држави кои се составени од повеќе нации или нивни делови. Како повеќенационални држави не се сметаат оние држави кои на својата територија имаат делови од други нации кои имаат своја држава. Според општоприфатените норми на меѓународното право, тие се дефинирани како норми на меѓународното право, како етнички, верски или јазични малцинства или националности, како што се, дефинирани во Уставот на Република Македонија. Многу држави имаат национални малцинства - националнос-

(продолжува)